

ADVIES 2311

Ontwerp van decreet over de organisatie van een geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid

Datum: 6 december 2023

Voorzitter: Amir Bachrouri

Aanwezigen: Amir Bachrouri, Anita Nyame, Fien Morren, Franka Foré, Nick Beerens, Ellen Volon, Loredana Cremery, Priscilla Keuppens, Paulien Herck, Lotus Li, Samuel-Joe Munanga

De Vlaamse Jeugd Raad, in vergadering op 6 december 2023, onder voorzitterschap van Amir Bachrouri, en met bovenvermelde aanwezigen, adviseert unaniem het volgende:

1. We zijn blij dat kinderen, jongeren en hun organisaties betrokken werden bij de opmaak van dit ontwerpdecreet. Er was veel openheid om over sectoren en domeinen heen afstemming te zoeken. Bewaak dat ook bij de volgende stappen, zodat de eigenheid van elk domein meegenomen wordt. 3
2. Zet kinderen en jongeren overal en altijd eerst, ook letterlijk. 3
3. Zorg dat de shift in beleidsfocus van curatieve zorg naar preventie doordacht en goed omkaderd gebeurt, zodat die zowel kinderen en jongeren ten goede komt, alsook de praktijkwerkers de kans geeft om goed af te stemmen met de andere partners en domeinen. 4
4. Zorg dat jongeren zelf op de hoogte zijn van wat bij een gezonde mentale ontwikkeling hoort via gerichte campagnes en/of psycho-educatie binnen onderwijs. 4
5. Versterk het bijschakelen waarbij er wordt samengewerkt tussen basisvoorzieningen en meer gespecialiseerde hulp. Heb hierbij extra aandacht voor het eigenaarschap van de jongere en werk steeds op maat. Jeugdwerk kan hierin een rol opnemen volgens de eigenheid van de werking. De rol van een jeugdwerker kan verschillen en kan gaan van trajectbegeleider, trajectgezel tot regisseur. 5
6. Zorg ervoor dat het kind/de jongere voldoende wordt gehoord in het oordelen over situaties waarin de veiligheid in het gedrang is. 6
7. Zorg dat er duidelijke afspraken gemaakt worden over gegevensoverdracht, de verschillen in beroepsgeheim naast meldingsplicht of discretieplicht, en wie ingrijpt bij eventuele gevaarlijke situaties. 6
8. Jeugdwerk en jeugdwelzijnswerk werken al jaren aan een straf beleid gericht op het welbevinden van kinderen en jongeren. Organisaties doen dat elk vanuit hun eigenheid. We nemen hierin onze

- verantwoordelijkheid zonder onze eigenheid los te laten. Respecteer en ondersteun dit, nu en in de volgende legislatuur. 7
- 9.** De kinderen die nú zorg nodig hebben, mogen niet in de kou blijven staan. De shift naar preventie en vroegdetectie zal dubbele middelen vragen. We moeten op dit moment niet alleen investeren in een beter systeem maar tegelijk meer investeren in de jongeren die nu geen zorg krijgen. We hebben dus nood aan garanties op een dubbel groeipad, ook bij de volgende regering. 8
- 10.** Zorg ervoor dat de doelregelgeving de zorg voor kinderen en jongeren versterkt en niet leidt tot willekeur per eerstelijnszone of zorgregio. Elk kind en elke jongere in Vlaanderen en Brussel moet de juiste en nodige zorg kunnen krijgen, onafhankelijk van diens regio. 9
- 11.** Doelregelgeving mag niet doorslaan tot een louter resultaatsgedreven blik en financiering waardoor kinderen en jongeren met multiproblematieken uit de boot zouden kunnen vallen. 10
- 12.** Zorg ervoor dat een jongere (met eventuele hulpvraag) steeds centraal blijft staan in een netwerk. Het ontwerpdecreet noemt nu iedereen die betrokken kan zijn, een “actor”. Zorg ervoor dat die actoren betrokken zijn in de mogelijke netwerken, binnen hun eigenheid, en zich flexibel kunnen bewegen naargelang die centrale persoon en eventuele hulpvraag. 11
- 13.** Laat flexibiliteit toe zodat men ook vanuit andere beleidsdomeinen en sectoren kan intekenen op financiering om gemeenschappelijke doelen te realiseren en betrek hen bij de verdere uitwerking van dit ontwerpdecreet. 11
- 14.** De insteek van dit ontwerpdecreet is sterk en vormt een antwoord op verschillende zorgen die we hebben om het welzijn van kinderen en jongeren. Of dit ontwerpdecreet echt tot impact leidt, zal afhangen van enkele cruciale voorwaarden. Pas deze voorwaarden toe in (jeugd)beleid, dit ontwerpdecreet en de volgende uitvoeringsbesluiten. 12

Situering

De Vlaamse Jeugd Raad schrijft dit advies op vraag van Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. De adviesvraag ontvingen we op 21 november 2023.

De afgelopen jaren kwam het mentaal welzijn van kinderen en jongeren en de nood aan meer preventie heel regelmatig in de media. Heel wat kinderen en jongeren getuigden over lange wachtlijsten voor hulp, over de nood aan laagdrempelige aanspreekpunten en over het gebrek aan een gemeenschappelijke taal voor welzijn. Kinderen en jongeren vragen zowel om preventief beleid als om reactieve en curatieve sterke zorg. We werken hier met kinderen, jongeren en jeugdorganisaties ondertussen al meer dan tien jaar rond en schreven in 2023 een advies rond mentaal welzijn¹.

We benadrukten hierin enerzijds de hoge nood van kinderen en jongeren die nú hulp en ondersteuning nodig hebben, en anderzijds de belangrijke shift van louter reactieve zorg naar meer preventie en meer focus op het welbevinden van kinderen en jongeren. Dit ontwerpdecreet gaat in op die laatste vraag en wil door de samenwerking van heel wat actoren binnen en buiten preventief gezinsbeleid stappen zetten in preventie en vroegdetectie.

In dit decreet wordt een volgende stap gezet in de richting van een sterker geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid in Vlaanderen en in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. “De Vlaamse Regering wil met dit decreet meer geïntegreerd

¹ [Vlaamse Jeugd Raad advies 2301 Mentaal welzijn](#)

gezins- en jeugdhulpbeleid faciliteren en wil een regelgevend kader scheppen dat ruimte biedt voor meer samenwerking en meer sociaal ondernemerschap in functie van een betere zorg en ondersteuning op maat.”² We zijn blij dat de nood naar die shift gehoord werd en dat we actief betrokken werden bij de opmaak van dit ontwerpdecreet.

Het regeerakkoord spreekt over een warm en zorgzaam Vlaanderen, maar daar zijn we nog niet. De uitdagingen om muren af te breken, samenwerking te versterken, en jongeren zelf doorheen verschillende levensdomeinen centraal te kunnen stellen, mét respect voor de eigenheid van elk domein, zijn nog niet afgerond. In dit advies gaan we dan ook met enkele kritische noten en voorstellen in op het ontwerpdecreet. Daarnaast eisen we ook, opnieuw, een doortastend antwoord op de nog steeds bestaande nood aan investering in de acute tekorten in de jeugdhulp en zorg. Omdat we weigeren die jongeren als ‘verloren generatie’ aan hun lot over te laten. Er werden en worden stappen gezet maar die zijn nog onvoldoende.

We maakten dit advies op in samenwerking met jongeren en jeugdwerkers, de organisaties die dit traject van in het begin opvolgen zoals Arktos, JES, het Kinderrechtencommissariaat, de beleidswerkgroep Welzijn & Integriteit van De Ambassade, en de betrokken adviseurs van de Vlaamse Jeugd Raad. Ook keken we nog even terug naar enkele van de uitspraken van jongeren in focusgroepen die we hielden in 2022 met Arktos, OverKop Gent en Cachet in kader van ons advies Mentaal welzijn.

Advies

Participatie bij dit ontwerpdecreet

We zijn blij dat kinderen, jongeren en hun organisaties betrokken werden bij de opmaak van dit ontwerpdecreet. Er was veel openheid om over sectoren en domeinen heen afstemming te zoeken. Bewaak dat ook bij de volgende stappen, zodat de eigenheid van elk domein meegenomen wordt.

We juichen het proces toe waarin de afgelopen jaren met veel aandacht naar verschillende insteken, domeinen en actoren werd geluisterd om tot het ontwerpdecreet te komen. Die openheid en betrokkenheid is ook de enige manier om hieraan verder te bouwen, om draagvlak te bewaken en ervoor te zorgen dat met respect voor elk domein verder gewerkt kan worden en domeinen zo de bestaande kloven kunnen dichten.

We zijn ook tevreden te zien dat een duidelijke lijst met begrippen en principes toegevoegd werd, zodat met een gemeenschappelijke taal gesproken en gewerkt kan worden. Die hebben we nodig om vooruitgang te boeken. Zorg ervoor dat deze participatie en gemeenschappelijke taal ook bewaakt wordt bij de komende stappen en in de volgende legislatuur. Waak erover dat begrippen zoals outreachend werken ook even actief en vindplaatsgericht begrepen worden doorheen de verschillende sectoren. Wie outreachend werkt, wijst diensten en organisaties op hun taak om zich aan te passen aan hun doelpubliek. Zo voorkom je dat mensen van het kastje naar de muur gestuurd worden.³

De paradigmashift

Zet kinderen en jongeren overal en altijd eerst, ook letterlijk.

Dit decreet is de eerste stap in een grote beweging naar meer preventief werken met kinderen, jongeren en hun leefomgeving. Kinderen en jongeren zullen meer centraal staan. We pleiten daarom om overal in het ontwerpdecreet

² [Nota aan de Vlaamse Regering over het voorontwerp van decreet over de organisatie van een geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid, 17 november 2023.](#)

³ [Artikel Sociaal.net: “Niet iedereen die het eigen kantoor verlaat, werkt outreachend”. Cis Dewaele, 3/11/2022.](#)

de volgorde waarin kinderen, jongeren, hun ouders, en omgeving benoemd worden duidelijk aan te passen en hierin altijd eerst kinderen en jongeren te benoemen. Indien het gaat om kinderen en jongeren en hun welzijn, zouden we immers graag hun positie en eigenaarschap vrijwaren. Kinderen en jongeren centraal, ook in verwoordingen, want taal doet ertoe.

Zorg dat de shift in beleidsfocus van curatieve zorg naar preventie doordacht en goed omkaderd gebeurt, zodat die zowel kinderen en jongeren ten goede komt, alsook de praktijkwerkers de kans geeft om goed af te stemmen met de andere partners en domeinen.

Dit ontwerpdecreet vraagt om een paradigmashift van het beleid, wat vraagt om een overgangperiode bij wie dit beleid waar maakt. Op dit moment is het nog niet duidelijk hoe die shift er zal uitzien. Wij vragen om bij het uittekenen hiervan rekening te houden met de gevolgen voor de kinderen en jongeren. Bij bestaande trajecten hoort de continuïteit voorop te staan zodat jongeren geen harde breuk in hun traject hebben. Het moet voor kinderen en jongeren ook duidelijk blijven waar zij terecht kunnen met hun hulpvraag.

Daarnaast is het belangrijk om tijdens de overgang bijzondere aandacht te hebben voor het informeren én betrekken van praktijkwerkers. Zij zijn degenen die het beleid in praktijk moeten brengen. Ze werken vandaag heel vaak in heel uitdagende omstandigheden, doen vaak crisisopvang die geen crisisopvang heet of zou mogen zijn, en doen dit vaak met héél beperkte mensen en middelen. De omslag is dus broodnodig, maar mét de nodige ruimte voor mensen die vandaag al op hun tandvlees zitten. Als zij hier niet in mee zijn, of de mogelijkheden bij andere actoren niet kennen, dreigen de kinderen en jongeren hier de gevolgen van te voelen. Als zij aanvoelen wat er niet zal werken in de praktijk, moeten die signalen op tijd tot bij het beleid komen. Heel wat praktijkwerkers werken vandaag al heel preventief, en sommigen kennen de sociale kaart al goed, maar gezien de tekorten vandaag qua mensen én middelen, zal er nog veel werk nodig zijn om alle domeinen en potentiële partners goed met elkaar te laten afstemmen. Elk binnen hun eigenheid en rol.

We stellen daarnaast nog vast dat dit ontwerpdecreet een goede eerste stap is, maar er uiteraard nog een lange weg te gaan is om deze principes te implementeren, te financieren en naar een écht preventief gezins- en jeugdhulpbeleid te evolueren. Het betrekken van alle betrokken actoren blijft hierbij belangrijk, zeker nu we op een scharnierpunt zitten tussen twee legislaturen. Blijf dus inzetten op die inspraak en samenwerking.

Zorg dat jongeren zelf op de hoogte zijn van wat bij een gezonde mentale ontwikkeling hoort via gerichte campagnes en/of psycho-educatie binnen onderwijs.

“Je moet al weten dat je je slecht voelt. Ik heb dat tegen niemand gezegd, want ik dacht dat dat normaal was. Er werd gezegd dat ik niet moest wenen, me niet moest aanstellen.” (Jongere tijdens focusgesprek)

“Ik had geen woorden om te zeggen dat het niet goed ging, dus dat uitte zich in mijn gedrag. Ik deed alles om op te vallen. Zo werd ik uiteindelijk van school gestuurd terwijl ik gewoon wilde tonen dat het niet goed ging.” (Jongere tijdens focusgesprek) ⁴

Jongeren geven massaal aan het bos niet door de bomen te zien. Het welzijnsaanbod voor kinderen en jongeren is versnipperd en niet op elkaar afgestemd. We zijn dan ook verheugd om te zien dat met dit decreet ook effectief wordt gewerkt aan dit probleem. Vraaggericht en vindplaatsgericht aan de slag gaan, een trajectondersteuner of -gezel die hierin de weg kan wijzen, en een betere binding tussen verschillende sectoren en organisaties zijn enorm waardevol.

⁴ In aanloop naar het advies Mentaal Welzijn van 1 februari 2023 organiseerden we focusgesprekken met jongeren rond enkele van de centrale thema's binnen het jeugdhulpbeleid: continuïteit, vroegdetectie en cocreatie. Verdere quotes in dit advies komen ook van jongeren uit deze focusgesprekken.

De sleutel ligt in taal hebben over waar je nood aan hebt of wat kan helpen. Campagnes en psycho-educatie rond een gezonde mentale ontwikkeling, wat oké/normaal is en wat niet, wat de rechten zijn van kinderen en jongeren en bij wie je terecht kan is dan ook van wezenlijk belang. Hierin spelen onderwijs, lokale besturen en jeugdinfo een heel belangrijke rol. We vragen dan ook, net als in ons advies Mentaal welzijn⁵, extra aandacht en middelen voor het kenbaar maken van wat er is én voor het inzetten op de kennis over een gezonde mentale ontwikkeling en omgeving. De schoolomgeving vormt hierin een waardevolle kans en noodzakelijke actor in preventief beleid. Daarvoor is uiteraard ruimte nodig, letterlijk en figuurlijk: inzetten op het oplossen van het lerarentekort en een kritisch debat over wie welke rollen opneemt binnen onderwijs, zijn cruciaal.

Versterk het bijgeschakelen waarbij er wordt samengewerkt tussen basisvoorzieningen en meer gespecialiseerde hulp. Heb hierbij extra aandacht voor het eigenaarschap van de jongere en werk steeds op maat. Jeugdwerk kan hierin een rol opnemen volgens de eigenheid van de werking. De rol van een jeugdwerker kan verschillen en kan gaan van trajectbegeleider, trajectgezel tot regisseur.

We vinden het positief dat de lokale netwerken het actief realiseren van toegankelijkheid voor specifieke ondersteuningsnoden als expliciete opdracht hebben, met inbegrip van schakelen met dienst- en hulpverlening. Wees hierbij wel bewust van de verschillende talen die hierrond gesproken worden in sectoren. Denk aan termen zoals 'multidisciplinair samenwerken'. Zeker wanneer ook preventief op bij- en terugschakelen ingezet wordt, wordt het enorm belangrijk om dit altijd mét de jongere zelf in de regie te doen, om heel erg in te zetten op inclusie, en elke actor/sector de ruimte te geven om daarin samen te groeien. Zoals we ondertussen de toegankelijkheidsparadox kennen: niet elke jongere moet in elk aanbod passen, zolang elke jongere maar vindt en krijgt wat nodig is. Dat geldt ook voor preventie. We vragen om hierin dan ook bewust te zijn van de bestaande culturele en waardegedreven kaders en drempels binnen zorg.

Het is een goede evolutie om in te zetten op de continuïteit van de hulpverlener en het toeleiden naar de juiste ondersteuning. Het principe van de trajectondersteuner juichen we toe, wel willen we hierbij enkele aandachtspunten plaatsen. We doen dit aan de hand van de expertise van Arktos in hun methodiek en boek Missing Link⁶ (ontwikkeld in samenwerking met het HIVA-KU Leuven en Wonen en Werken vzw, en met de steun van het Europees Sociaal Fonds (ESF)). Zoals ze uitgebreid toelichten in dit boek kan een trajectondersteuner verschillende rollen opnemen. Dit is altijd afhankelijk van de context, kennis, ruimte, netwerk, mogelijkheden van deze trajectondersteuner én eigenheid van de organisatie. Ook de bijhorende expertise, diploma's, opleidingen, bekwaamheden of eigenschappen die hiervoor nodig zijn, hangen af van de rol.

Een trajectondersteuner kan een begeleider zijn, een gezel in het traject van een jongere, mee onderweg. Centraal daarbij staat de verbinding van jongeren met deze trajectgezel vanuit een gelijkwaardige positie. Deze gezel of begeleider hoeft geen specialist te zijn op een bepaald terrein, maar werkt net heel sterk vanuit een generalistisch/holistisch perspectief. Een jongere begeeft zich niet in een welzijnsvacuüm maar in de bredere wereld. Deze trajectgezel werkt aanklampend, is een vast aanspreekpunt voor de jongere en zet heel erg in op de vertrouwensband. Heel wat jeugdwerkverenigingen werken impliciet én expliciet als gezel of begeleider voor jongeren.

Daarnaast kunnen trajectondersteuners ook de rol van netwerkregisseur opnemen. Die zet, met kennis van zaken, in op een multidisciplinair team en bouwt actief bruggen tussen verschillende soorten aanbod rond een jongere. Zoals Arktos aangeeft is bij veel complexe problematieken immers expertise én maximale afstemming nodig van en tussen verschillende actoren. Met de jongere centraal worden bv. binnen de methodiek van Missing Link geregeld actoren samen rond de tafel gebracht om het hele netwerk te activeren én duidelijke afspraken te maken. Ook deze rol wordt door heel wat jeugdwerkverenigingen actief opgenomen.

We vragen dan ook om steeds kinderen en jongeren centraal te houden in deze vraagstukken en trajecten. Stem de rollen van jeugdwerkverenigingen af op de noden van jongeren én de mogelijkheden van organisaties, professionele jeugdwerkers of vrijwillige jeugdwerkers. Het doel moet altijd zijn om kinderen en jongeren te laten participeren aan de

⁵ [Vlaamse Jeugd Raad, advies 2301, Mentaal welzijn](#)

⁶ [Van Dooren, G \(Red.\). \(2021\). Missing link. Een integrale begeleiding van moeilijk bereikbare jongeren. Leuven: Arktos vzw](#)

échte samenleving, niet in een bubbel van hulpverlening, maar de bredere wereld. Belangrijk is dan ook om trajectgezellen niet alleen vanuit zorg- of welzijnsaanbod te laten werken, om niet (alleen) vanuit diagnoses te werken, maar de linken met het netwerk ook sterk te houden en altijd de hulpvraag zelf centraal te houden. Zoals Arktos de uitgangspunten beschrijft: steeds met de jongere aan het stuur, vanuit een integrale benadering, met een gecoördineerde lokale aanpak, en met evoluties in beeld. Zo kan een vertrouwensband groeien en sterk zijn, en wordt samen met en op maat van de jongere aan de slag gegaan. Daarvoor is dus ook de nodige vraagverheldering nodig tussen jongeren en de betrokken actoren. Waar ligt de verantwoordelijkheid binnen het netwerk? Wie is het aanspreekpunt? Hoe verhoud je je tot ouders, opgroeisituatie of gezin? Wie heeft een vertrouwensband met het kind/de jongere in kwestie en hoe kan die bewaakt worden? Wiens belangen behartigt deze persoon indien er belangen haaks op elkaar staan?

Zorg ervoor dat het kind/de jongere voldoende wordt gehoord in het oordelen over situaties waarin de veiligheid in het gedrang is.

“Er wordt te vaak met de ouders gewerkt in plaats van naar de jongere geluisterd.” (Jongere tijdens focusgesprek)

“Als ouders gecontacteerd worden, wordt het vaak erger. Je durft niet meer naar huis, je hebt heel veel angst. Je weet dat ze het weten, maar je weet niet tot wat ze in staat zijn.” (Jongere tijdens focusgesprek)

“Als jongere weet je het soms gewoon, maar dan moeten ze luisteren.” (Jongere tijdens focusgesprek)

We lezen dat de stap nemen naar het parket altijd een gedeelde beslissing is tussen betrokken hulpverleners en iemand met specifieke expertise rond veiligheid. We vragen om hier het kind en zeker de jongere aan toe te voegen. De jongeren uit de focusgesprekken erkennen dat het voor een duurzame oplossing belangrijk is om ook aan de slag te gaan met de omgeving. Zij geven wel aan dat dit vaak te lang duurt/te traag gebeurt en dat zij de regie daardoor verliezen over hun eigen traject. In de praktijk luistert men voornamelijk naar de ouders vanwege de leeftijd. Vanaf dat moment verliezen jongeren hun geloof in de hulpverlening omdat men over hun hoofden praat. Zie de jongere daarom ook als de expert van diens eigen situatie en respecteer diens kinderrechten.

Zorg dat er duidelijke afspraken gemaakt worden over gegevensoverdracht, de verschillen in beroepsgeheim naast meldingsplicht of discretieplicht, en wie ingrijpt bij eventuele gevaarlijke situaties.

Om snelheid te kunnen maken, opdat mensen niet tussen de mazen van het net vallen en opdat de samenwerking tussen verschillende organisaties bevorderd wordt, is het goed dat er meer flexibiliteit wordt gecreëerd rond gegevensdeling. Toch vragen we om met zorg en aandacht om te gaan met registratie en gegevensdeling. Waarbij er in het decreet wordt toegevoegd dat hierrond met de nodige ethiek en deontologie wordt gehandeld. Vooral ter bescherming van informatie opdat die niet blijft plakken aan iemand. Het besef dat dit slechts een momentopname is, misschien vanuit een gekleurde blik, is hierbij heel belangrijk. Mensen groeien.

Vb. Een jongere die moeilijk gedrag stelt omdat die zich niet goed in diens vel voelt, zou zo kunnen opgepikt worden door de school die in contact staat met een organisatie die zich inzet voor het mentaal welbevinden. Deze registratie mag de jongere niet op een later tijdstip belemmeren. Wanneer de informatie niet langer belangrijk is, heeft deze jongere het recht om dit digitaal te laten vergeten.

Met oog op het welzijn van kinderen en jongeren, vragen we ook om de [Kindreflex](#) op te nemen in het decreet of het uitvoeringsbesluit. We willen ons intersectoraal en transversaal houden aan de toets rond het welzijn van kinderen en jongeren.

Rol jeugdwerk en jeugdwelzijnswerk

Jeugdwerk en jeugdwelzijnswerk werken al jaren aan een straf beleid gericht op het welbevinden van kinderen en jongeren. Organisaties doen dat elk vanuit hun eigenheid. We nemen hierin onze verantwoordelijkheid zonder onze eigenheid los te laten. Respecteer en ondersteun dit, nu en in de volgende legislatuur.

Doorheen de gesprekken en participatieve rondes rond dit ontwerpdecreet kwam vaak de nood naar voren om duidelijk te definiëren welke rol jeugdwerk wel en niet kan opnemen. Jeugdwerk wordt nu niet expliciet meer benoemd in het ontwerpdecreet maar wordt wel mee beoogd bij het omschrijven van de verschillende mogelijke actoren betrokken bij dit geïntegreerde beleid. We nemen hierin graag onze verantwoordelijkheid op. Niet alleen omdat we als jeugdwerkers heel duidelijk en van dichtbij de noodkreten van kinderen en jongeren ervaren, maar ook omdat we vanuit onze jeugdwerkpositie een unieke rol spelen in de leefwereld van kinderen en jongeren. Om die rol te bewaken, om er te kunnen zijn voor kinderen en jongeren en om ook zelf de grenzen te kunnen trekken van wat we kunnen doen en zijn, en wat niet, blijft het van belang om het jeugdwerk niet te instrumentaliseren noch te reduceren.

Eerst en vooral: jeugdwerk heeft een gemeenschappelijke visie. Jeugdwerkers delen een gemeenschappelijk DNA. Vanuit de kracht van jeugdwerk dragen jeugdwerkers bij aan een veilige omgeving voor kinderen en jongeren. Ze creëren een ongedwongen, open sfeer; brengen kinderen en jongeren in verbinding met elkaar, de buurt en de samenleving. Ze geven jongeren ruimte om te experimenteren en werken politiserend. **Jeugdwerk zet, door de manier van werken, kinderen en jongeren altijd centraal en draagt dit uit binnen de samenleving en andere beleidsdomeinen. Jeugdwerk werkt altijd toe naar een betere samenleving voor, door en met kinderen en jongeren.**

De manier waarop jeugdwerkorganisaties dat doen, verschilt. Jeugdwerk en jeugdwelzijnswerk zetten op uiteenlopende manieren in op kinderen en jongeren. Elk vanuit hun eigenheid: sommige werkingen met een focus op vrije tijd, andere vanuit alle levensdomeinen waar kinderen en jongeren in leven. Soms heel actief rond het welzijn van kinderen en jongeren (collectief en individueel), soms meer vanuit een impliciete rol, net door er te zijn voor kinderen en jongeren. Soms met een heel specifiek doelpubliek, gericht op kinderen en jongeren in kwetsbare situaties, soms met een heel breed publiek. Soms met een hele grote toegankelijkheid en openingsuren elke dag van de week, heel het jaar door, letterlijk en figuurlijk open jeugdwerk, soms met een specifieke vakantie- of weekendwerking. Sommige werkingen met een sterk uitgebouwde professionele omkadering, sommige werkingen bijna uitsluitend met straffe vrijwilligers. Sommige jeugdwerkverenigingen werken heel preventief en actief op vroegdetectie, kennen de volledige lokale sociale kaart en kunnen kinderen en jongeren actief begeleiden in hun welzijnstraject, andere jeugdwerkverenigingen zijn een vrijblijvende plek voor kinderen en jongeren, een plek om even helemaal jong te zijn, te spelen of met andere jongeren te verbinden.

Jeugdwerk is geen hulpverlening, jeugdwerkers zijn geen hulpverleners, maar jeugdwerk neemt haar verantwoordelijkheid op, binnen haar eigenheid. Er wordt elke dag verder gebouwd aan de brug tussen jeugdwerk en hulpverlening, maar daarvoor zijn aan beide kanten sterke pijlers nodig. Blijf jeugdwerk dan ook de ruimte geven om binnen haar eigen kaders te groeien, erkenning te krijgen en tegelijk de samenwerking en nodige banden aan te gaan (of te versterken waar ze al bestaan). Draai besparingen op jeugdwerk en jeugdwelzijnswerk lokaal terug, investeer in de broodnodige plekken én mensen die er zijn voor kinderen en jongeren. Zet structureel in op jeugdwerkverenigingen en ga verder dan kortlopende projectoproepen. Investeer in plekken en mensen die er zijn vóór het te laat is, die een hand reiken vóór jongeren de connectie verliezen. Dit geldt vanzelfsprekend ook voor welzijn en de jeugdhulpsector.

Zet de kennis en ervaring van de hulpverleningssector in en ontsluit ze, om het jeugdwerk te ondersteunen in hun noden en zonder van elke jeugdwerker een hulpverlener te maken. Heb daarbij respect voor de eigenheid, het al dan niet vrijwillige karakter en het natuurlijke verloop van jeugdwerkgroepen. Jeugdwerk kan net door haar eigenheid een cruciale rol spelen in preventie en vroegdetectie, en zelfs waar mogelijk, nodig en haalbaar in bijschakeling. Wanneer jeugdwerkers vertrekken vanuit de kracht van het jeugdwerk en vanuit het DNA van een jeugdwerker, spelen ze een preventieve rol bij kinderen en jongeren.

Heel wat jeugdwerkers krijgen nu ook al hulpvragen van kinderen en jongeren. Niet alle vrijwilligers of jeugdwerkers weten hierin hun weg te vinden, en sommige jeugdwerkers weten ook niet hoe ver hun rol daarin moet gaan. Er is behoefte aan ondersteuning en tools voor jeugdwerkers om met deze situaties aan de slag te gaan. **Er is nood aan een sterke brug en mensen die actief vanuit welzijn de brug kunnen oversteken naar jeugdwerkverenigingen.** Ga niet voorbij aan wat al bestaat, maar maak ruimte om die oversteek te kunnen maken. Vaak gaan jeugdwerkers op zoek naar antwoorden vanuit een specifieke hulpvraag. De noden van professionele en vrijwillige jeugdwerkers verschillen hier uiteraard in, maar zeker is: je hebt tijd en mensen nodig om dit te kunnen doen, in jeugdwerk én welzijn.

Vanuit jeugdwerk en jeugd welzijnswerk is er een grote vraag om op lokaal niveau te kunnen samenwerken met hulpverleners om ad hoc vragen te kunnen stellen, uit te wisselen,... Jeugdwerkers, zowel professionelen als vrijwilligers, willen een groot engagement opnemen ten opzichte van alle jongeren, maar hebben nood aan een sparringpartner. Dit gaat over samen een goede inschatting maken over een jongere, een verontrustende situatie, een doorverwijzing etc. Vandaag zijn er binnen sommige vormen van jeugdwerk te weinig structurele banden tussen jeugdwerk, jeugdhulp, geestelijke gezondheidszorg, etc. of wordt er onvoldoende geïnvesteerd in de brug ertussen. Lokale besturen, netwerken en zorgregio's kunnen hier een zeer belangrijke faciliterende rol in opnemen. Zoals we hierboven aanhaalden: voor een sterke brug heb je sterke pijlers nodig en moeten beide oevers goed en structureel ondersteund zijn.

Jeugd welzijnswerk zet zich in rond kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties en bevindt zich als toeleiding en brug naar verschillende levensdomeinen, waarbij de concepten van een trajectgezel en bijschakelen met kennis van de regionale sociale kaart hun niet vreemd is. **Erken hen dan ook in hun expertise en cruciale rol in de samenleving.**

De sterkere brug tussen welzijn en jeugdwerk kan er zelfs voor zorgen dat kinderen en jongeren in kwetsbare situaties op verschillende domeinen beter ondersteund worden en kan dus op hun beurt zorgen voor een toeleiding naar hulpverlening én naar jeugdwerk. Om zo werk te maken naar een samenleving waarin geen enkel kind of jongere in de kou blijft op welk levensdomein dan ook.

Financiële noden

De kinderen die nú zorg nodig hebben, mogen niet in de kou blijven staan. De shift naar preventie en vroegdetectie zal dubbele middelen vragen. We moeten op dit moment niet alleen investeren in een beter systeem maar tegelijk meer investeren in de jongeren die nu geen zorg krijgen. We hebben dus nood aan garanties op een dubbel groeipad, ook bij de volgende regering.

“Ik was zeventien, dus ze zetten me niet meer op alle jeugdwachtlijsten, maar ik was te jong voor de volwassenenpsychiatrie.” (Jongere tijdens focusgesprek)

“Jaar na jaar wijzen we op de schrijnende gevolgen van de lange wachtlijsten en het nijpend personeelstekort in de jeugdhulp voor kinderen en jongeren. Dit was het afgelopen werkjaar niet anders. We stelden dit opnieuw vast in de meldingen die we binnenkregen op onze klachtenlijn en in signalen uit het werkveld. Wat ons echter nog meer verontrust is de vaststelling dat de hele keten van de jeugdhulp dreigt uiteen te vallen. Hulpverleners en directies van voorzieningen zijn ontzettend begaan met hun jongeren en doen wat ze kunnen. Maar met kunst- en vliegwerk en ad-hoc oplossingen redden ze het niet meer. De tekorten in de ene schakel doen de volgende schakel barsten. Het wachten duurt steeds langer. Het risico op escalatie wordt met de dag groter, de kans dat er een oplossing komt op maat van de jongere met de dag kleiner.”⁷ – Kinderrechtencommissariaat

Het mag duidelijk zijn: op dit moment spelen er zware tekorten in de jeugdhulpsector. Te weinig mensen, te weinig tijd, te weinig mogelijkheden om preventief te werken waardoor veel situaties escaleren. We herhalen dan ook luid en duidelijk onze oproep uit ons advies Mentaal welzijn van begin 2023: deze crisis vraagt een adequate en snelle aanpak.

⁷[Kinderrechtencommissariaat, Jaarverslag Kinderrechtencommissariaat 2022-2023: Kinderen tonen de weg](#)

Inzetten op preventie en vroegdetectie is nodig op de lange termijn, maar komt te laat voor deze jongeren. Wij vragen dan ook om meteen een masterplan op te maken om deze situatie aan te pakken. We juichen toe dat dit ontwerpdecreet écht preventiever wilt gaan werken, en ook een decretale basis voorziet voor de financiering van de (nu nog) Huizen van het Kind, de OverKop-netwerken/werkingen, de netwerken rond 1Gezin1Plan, maar merken tegelijk dat op dit moment heel wat hulpverleners zelfs niet tot basiszorg toe komen. Laat staan dat ze de mogelijkheden of tijd zouden hebben om aan sociaal ondernemerschap te doen, om creatieve samenwerkingen aan te gaan of om over muurtjes en beleidsdomeinen heen in netwerken samen te werken. We hebben tegelijk én een oplossing nodig voor de huidige crisis én voor de gigantische uitdaging om veel sterker in te zetten op een preventief gezins- en jeugdhulpbeleid.

We vragen dus een tweesporenbeleid, met een duidelijke, dubbele financiering. Dit gaat verder dan investeren in groeipaden, dit vraagt een historische investering én masterplan om een verschil te kunnen maken in de enorme tekorten. De budgetten zitten niet goed, er is nood aan investering in basisvoorzieningen. Vandaag gaan noodgedwongen heel veel middelen naar gespecialiseerde hulp, nét omdat de basisvoorzieningen niet op tijd of onvoldoende kunnen tussenkomen en daardoor telkens meer gespecialiseerde hulp nodig is. We staan achter de visie van dit ontwerpdecreet, maar het volledige succes staat of valt met het financiële plaatje.

Om terug te komen op de stevige brug die broodnodig is: we hebben aan beide kanten sterke pijlers nodig. Financier partners uit andere sectoren die bijdragen aan preventief gezins- en jeugdhulpbeleid zoals de OverKop-werkingen, de samenwerking met jeugdwerk en de opdracht psycho-educatie. Zet in op het werk van de Huizen van het kind, én de andere actoren in de netwerken. Investeer structureel in jeugd(welzijns)werk, draai besparingen terug op alle beleidsniveaus en bouw een sterke brug. Anders zullen vragen en noden steeds op één van beide pijlers vallen en kan er géén sterke brug gebouwd worden.

We benadrukken het belang van een werking zoals OverKop in elke eerstelijnszone met bijzondere aandacht voor het outreachende werk. Een goede praktijk om hierbij te benoemen is ook PONT-ON, een proefproject verbonden aan het OverKop-huis in Gent (in samenwerking met CGG Adentro en de jeugddienst) waarbij ingezet wordt op het bouwen van bruggen tussen jeugdwerk, hulpverlening en GGZ. Onderzoek dit soort samenwerkingen verder, leer van wat al er al goed loopt in jeugd(welzijns)werk en zet in op het lokaal faciliteren van samenwerking en outreach tussen jeugdwerk, jeugdhulp en GGZ. Voorzie hier ook financiering voor. Hierbij willen we aantonen dat de structurele verankering en de extra opdracht die de OverKop-werking krijgt van belang is om alle kinderen en jongeren te bereiken. Niet enkel een aanloophuis met verenigde krachten, maar ook de expertise die ze via psycho-educatie kunnen binnen brengen bij het brede jeugdwerk, een overlegplatform dat gecreëerd wordt voor verschillende partners rond een jongere.

Tegelijk zijn OverKop-werkingen niet het enige antwoord als het gaat om jeugdwerk en welzijn dicht bij elkaar brengen. Heel veel kinderen en jongeren vinden hun weg ook vandaag al binnen een jeugdorganisatie, dus het gaat dan vooral om het netwerk rond die organisatie creëren om de lijnen kort te houden (*zonder daarin een hulpverleningsrol op te nemen*) en niet om slechts één organisatie daarin naar voor te schuiven. **Onze vraag mag duidelijk zijn: investeer in jongeren. Op elk betrokken beleidsniveau. Vandaag én in de volgende legislatuur.**

Zorg ervoor dat de doelregelgeving de zorg voor kinderen en jongeren versterkt en niet leidt tot willekeur per eerstelijnszone of zorgregio. Elk kind en elke jongere in Vlaanderen en Brussel moet de juiste en nodige zorg kunnen krijgen, onafhankelijk van diens regio.

We willen geloven in de kracht van doelregelgeving, gezien de opzet ook is om kinderen, jongeren en hun gezinnen of leefsituaties centraler te stellen bij de strategie per niveau. Dat sluit aan bij onze visie. We zien het belang van het werken op basis van doelgroep, specifieke noden en het leggen van lokale of regionale accenten. Wel willen we sterk waarschuwen voor het risico dat kinderen en jongeren hierdoor in elke regio ook op een andere manier zorg zullen kunnen krijgen. Het doel van deze doelregelgeving is focussen op de impact op het leven van kinderen en jongeren. Dat doel moet zijn om kinderen en jongeren beter in onze samenleving te houden, juistere zorg te kunnen geven, te kunnen bijschakelen en terugschakelen tussen verschillende zorgverleners waar nodig mét warme overdracht, om niemand los te laten of tussen de mazen van het net te laten vallen.

We weten ondertussen door de analyse van lokaal jeugdbeleid dat decentralisatie van jeugdbeleid kan leiden tot absolute succesverhalen, maar ook tot meer achterophinkend lokaal jeugdbeleid, bijvoorbeeld op vlak van participatie⁸. Een kind of jongere moet de juiste zorg en ondersteuning krijgen en moet daar ook zelf inspraak in hebben, waar die ook woont. Tendensen en zorgnoden die lokaal spelen moeten ook doorstromen naar het Vlaams beleid en de Vlaamse Overheid moet hierin dan ook verantwoordelijkheid blijven opnemen als inspirator en verbinder, in evenwicht met de lokale autonomie.

We begrijpen het onderverdelen in regio's en denken dat de netwerken die zullen ontstaan op die manier ook samen heel wat expertise kunnen opbouwen. We pleiten er wel voor dat deze regio's geen invloed hebben op waar gezinnen en zeker jongeren hulp kunnen vragen. Jongeren zouden de grenzen van regio's niet mogen ervaren in hun zoektocht naar hulp of ondersteuning. We zien nu bijvoorbeeld in de OverKop-werkingen al dat waar een jongere aanklopt vaak niet gelinkt is aan het domicilieadres, maar van heel wat factoren kan afhangen: de plek waar de jongere school loopt of studeert, waar men al andere jongeren kent, naar waar goed openbaar vervoer is, etc. Het zou een gemiste kans zijn om de zorg- en ondersteuningstrajecten enkel aan te bieden voor wie gedomicilieerd is in een bepaalde regio. Zeker in het licht van de onthutsende cijfers van kinderen en jongeren in dak- en thuisloosheid die we kennen door de extrapolatie van het onderzoek uit 2023 van LUCAS KU Leuven. Door deze cijfers weten we dat zeker een kwart van de mensen in dak- en thuisloosheid (gedefinieerd volgens de ETHOS Light definitie) kinderen en jongvolwassenen zijn⁹. Deze groep heeft dus vaak geen duidelijk (referentie)adres of domicilie en we weten van jongeren in dak- en thuisloosheid dat hun mentaal welzijn een sleutel is tot hun bredere welbevinden en welzijn¹⁰.

Ook doorverwijzen naar een andere regio kan ervoor zorgen dat wordt afgehaakt. De regioafbakening moet er zijn als duidelijke structuur voor de hulpverlening, maar mag geen belemmerende factor vormen voor de jongere. Die heeft hier geen boodschap aan. Zorg er ook voor dat de regioafbakening is afgestemd op andere regiovorming, zoals bijvoorbeeld de Netwerken van de Geestelijke Gezondheid voor kinderen en jongeren (GGKJ) van Volksgezondheid.

In de verschillende focusgesprekken geven jongeren aan dat ze de weg naar het onthaal van OverKop-werkingen vonden net omdat het dichtbij de plekken is waar ze zich normaal bewegen. Als dit zich in een ander dorp (soms zelfs wijk) had bevonden, waren ze niet gegaan. De jongeren uit de focusgesprekken evalueerden de OverKop-werkingen als positief. Meer specifiek het feit dat ze één plaats hebben om gewoon te 'zijn', maar indien nodig ook vragen kunnen stellen. Hier zijn uiteraard lessen te trekken vanuit het jeugd(welzijns)werk dat hier al jarenlang sterk werk op inzet. Via deze plekken krijgen jongeren de tijd en ruimte om op hun eigen ritme aan de slag te gaan met hun mentale welzijnsvragen. Het is daarom belangrijk om tijdens de uitbouw van deze plekken, rekening te houden met de 'beweeglijnen' van jongeren. Erken en leer hierin van het jeugdwerk dat hier al jarenlang expertise in opdoet, en laat deze werkingen goed met elkaar afstemmen. We hebben beide nodig om de brug te bouwen en er moet dus ook actief gezocht worden naar de juiste ankerplekken waar een OverKop-werking een goede samenwerking kan vormen met bestaande werkingen en lokale netwerken.

We vinden de kijk op generalistische diensten waar alle zorg- en ondersteuningsvragen worden behandeld in plaats van door te verwijzen interessant. Zet nog meer in op deze brede onthaalfuncties waarbij verschillende organisaties samenwerken en hun expertise delen. Kan er bv. verder gewerkt worden rond het principe van het geïntegreerd breed onthaal? Ook hierin is de eigenheid en expertise van jeugdwerk belangrijk om mee te nemen.

Doelregelgeving mag niet doorslaan tot een louter resultaatsgedreven blik en financiering waardoor kinderen en jongeren met multiproblematieken uit de boot zouden kunnen vallen.

We willen ook wijzen op het risico dat deze doelregelgeving kan leiden tot het louter koppelen van financiering aan outcomes. Doelregelgeving is interessant omdat men vertrekt vanuit de behoeftes van de jongere en/of het gezin over sectoren en beleidsdomeinen heen en niet vanuit een standaard beschikbaar hulpaanbod. Hier een vorm van outcome

⁸ [Tweemeting jeugdbeleid in lokale besturen, departement Cultuur Jeugd Media, 2021](#)

⁹ [Onderzoek LUCAS KU Leuven, 2023, Methodische ondersteuning van lokale tellingen van personen in een situatie van dak- of thuisloosheid](#)

¹⁰ [Vlaamse Jeugdraad, Advies 2302: Wonen](#)

financiering aan koppelen kan de werking verbeteren, maar dit mag niet doorslaan. Het werken met jongeren (en gezinnen) is een proces dat tijd kost, waar echt op maat gewerkt moet worden en waar geen garanties zijn op snelle successen. We zijn blij dat organisaties niet meer elke stap van de 'hoe' zullen moeten verantwoorden. Maar het enkel rapporteren over outcomes en hier ook financiering aan koppelen kan ook het perverse effect hebben dat men aan 'cherry picking' gaat doen of net niet meer gaat inzetten op experiment en innovatie uit schrik geen afdoende resultaten te kunnen voorleggen.

Dat er dus meer flexibiliteit komt om zorgnoden in te vullen kan een hele goede zaak zijn. We steunen het verlagen of wegnemen van drempels om naar meer sociaal ondernemerschap te gaan, maar we benadrukken dus wel dat het centraal stellen van de kinderen en jongeren essentieel is

We staan achter het feit dat er ruimte wordt gecreëerd voor sociaal ondernemers om zelf hun hulpverleningsaanbod te flexibiliseren. Een bezorgdheid hebben we wel over wie er overzicht houdt dat het aanbod voldoende dekkend is voor de doelgroep. Daarbovenop vrezen we dat het tot een punt kan komen waarbij een soort van competitiviteit ontstaat en er zo parallel gelijkaardige organisaties in elkaars vaarwater komen. We vragen dan ook of de Vlaamse regering een blijvend zicht kan behouden en kan bijsturen waar nodig. Doorheen het proces moet dus ook verder gezocht worden naar de juiste mengvormen binnen doelregelgeving om het evenwicht goed te krijgen tussen inspanningen, voorwaarden en resultaten.

Zorg ervoor dat een jongere (met eventuele hulpvraag) steeds centraal blijft staan in een netwerk. Het ontwerpdecreet noemt nu iedereen die betrokken kan zijn, een "actor". Zorg ervoor dat die actoren betrokken zijn in de mogelijke netwerken, binnen hun eigenheid, en zich flexibel kunnen bewegen naargelang die centrale persoon en eventuele hulpvraag.

Dit netwerk moet ervoor zorgen dat het geïntegreerd werken beter lukt, omdat actoren elkaar vinden en zich flexibel kunnen opstellen rond een hulpvraag, en mag niet leiden tot onnodige geformaliseerde regelgeving. Dat zou immers ook volledig het principe achter doelregelgeving fnuiken. Alleen met de jongere met hulpvraag centraal, kan er écht preventief gewerkt worden.

We vragen om hierbij het complexe evenwicht tussen aanbod voorzien en echt vanuit het individu werken te bewaken. We leven in een tijd waarin hulp te schaars is, en waarin we de omslag willen maken naar preventief werken. Als we dan geen jongeren tussen de mazen willen laten vallen, moeten we allemaal weten welke rollen en verwachtingen er voor ons zijn, doorheen de verschillende niveaus, van lokaal tot Vlaams beleid. Dit alles met de jongere zelf centraal en zonder dat netwerk te laten verstenen. Zeker met de nieuwe evolutie naar doelregelgeving. We moeten kwetsbaar leren zijn als actoren bij elkaar, onze feedbacklussen versterken, onze handelingsverlegenheid verminderen, zodat we sneller aan vroegdetectie kunnen doen en we ons netwerk op een snelle en flexibele manier leren inzetten. Jeugdwerk heeft hierin een andere rol dan onderwijs, en een andere dan jeugdhulp, maar we hebben wel degelijk allemaal een rol.

Het is goed dat hierbij de regie van de jongere zelf en inclusie als centrale waarden worden meegenomen. Bij elke actor en bij elke context moeten hierbij nog stappen gezet worden. Dat geldt zeker ook in het jeugdwerk. Als samenleving moeten we hierin een duidelijk engagement opnemen, drempels wegnemen en hier consistent (en financieel) op inzetten. Trajectondersteuners kunnen bij het flexibel vormgeven en activeren van die netwerken een belangrijke rol spelen, zeker wanneer linken gelegd moeten worden tussen het micro- en mesoniveau. Aanmeldingen hiervoor zijn vandaag immers hoogdrempelig, procedures zijn soms administratief zwaar en heel wat actoren kennen de sociale kaart onvoldoende. Jongeren waarrond een netwerk opgestart wordt, moeten de regie in handen kunnen houden. Ook hierbij benadrukken we de nood aan adequate investering, anders zijn alle goede voornemens, plannen, preventieve acties en doelregelgeving ten spijt.

Laat flexibiliteit toe zodat men ook vanuit andere beleidsdomeinen en sectoren kan intekenen op financiering om gemeenschappelijke doelen te realiseren en betrek hen bij de verdere uitwerking van dit ontwerpdecreet.

Dit ontwerpdecreet laten slagen kan alleen als intensief wordt samengewerkt met beleidsdomeinen op gemeenschappelijke kruispunten als bijvoorbeeld jeugd, sport, cultuur, justitie, wonen, onderwijs, volksgezondheid, ... Er zijn heel wat organisaties erkend in andere beleidsdomeinen die nu ook reeds welzijnstaken opnemen, bijvoorbeeld in de NAFTA trajecten. Dat deze organisaties net op kruispunten staan met andere beleidsdomeinen is van essentieel belang om hulpverlening dichterbij kinderen, jongeren en hun gezinnen te brengen. Zorg ervoor dat ook zij beroep kunnen blijven doen op de financiering vanuit welzijn, al dan niet in samenwerkingsverbanden met andere organisaties en betrek hen ook bij het verdere traject van dit ontwerpdecreet en de bijhorende uitwerking en implementatie.

Minimumvoorwaarden om tot verandering te leiden

De insteek van dit ontwerpdecreet is sterk en vormt een antwoord op verschillende zorgen die we hebben om het welzijn van kinderen en jongeren. Of dit ontwerpdecreet echt tot impact leidt, zal afhangen van enkele cruciale voorwaarden. Pas deze voorwaarden toe in (jeugd)beleid, dit ontwerpdecreet en de volgende uitvoeringsbesluiten.

Een allereerste voorwaarde om dit decreet goed in de praktijk te kunnen brengen is het blijvend investeren in sectoren die met welzijn te maken hebben. We hebben namelijk niets aan een trajectondersteuner die de weg wijst als er eerst nog vijf jaar moet gewacht worden alvorens een Persoonsvolgend Budget wordt uitbetaald of CLB's die niet tot diagnostiek kunnen komen voor een aandachtsonderzoek, of een jongvolwassene die nog 3 jaar moet wachten op een sociale woning, of een niet-begeleide minderjarige waarvoor geen budget meer is om de voogd te ondersteunen. Investeer dus in justitie, onderwijs, migratie, wonen, geestelijke gezondheidszorg, jeugdhulp, VAPH, sport, jeugdwerk, ... Dit opdat de toeleiding naar ondersteuning verzekerd wordt. Als de basis niet in orde is, kunnen de volgende stappen nooit goed landen of echte impact hebben.

Een tweede voorwaarde: in het decreet komen her en der aandachtspunten aan bod rond het concept 'toegankelijkheid'. We zijn hier blij mee, maar ondertussen werden er aan de oorspronkelijke 7 B's nog twee toegevoegd. Het gaat ondertussen om deze 9 B's: bereikbaar, beschikbaar, betaalbaar, bruikbaar, begrijpbaar, betrouwbaar, bekend, begripvol, betreedbaar. We vragen dus om in het ontwerpdecreet én in de praktijk begrijpbaarheid en betreedbaarheid toe te voegen.

Een derde voorwaarde: durf kritisch zijn en bouw blijvende monitoring in om de kwaliteit te verbeteren. Blijf via onderzoek en verkenning van noden voortdurend het beleid aanpassen waar nodig.

Een vierde voorwaarde: trek de grensleeftijd op tot minstens 25 jaar, ondanks de andere kijk naar kinderen en jongeren van verschillende sectoren. Jongvolwassenen in een kwetsbare situatie zijn een belangrijke doelgroep om ook preventief en reactief voldoende te ondersteunen. Om harde breuken en dus discontinuïteit te vermijden, maar vooral om ervoor te zorgen dat er geen jongeren tussen de mazen van het net vallen is dit van wezenlijk belang. We verwachten hierin een scherpere verwoording en belofte om voldoende aandacht te hebben voor deze groep die al te vaak wordt verwaarloosd.

Een vijfde voorwaarde: geef de netwerken, die met de uitbouw van dit decreet meer mandaat en middelen krijgen, namelijk OverKop, 1G1P en de Huizen van het Kind, structureler vorm. Dit ontwerpdecreet staat of valt met duidelijke overlegplatformen. Waarbij de implementatie van beleid naar praktijk goed kan doorvloeien en waarbij de klanken op praktijkvlak juist vertaald worden in goed beleidswerk. Op lokaal vlak kan het Geïntegreerd Breed Onthaal een scharnierrol spelen. Maar ook op bovenlokaal/regionaal niveau is er een tussennetwerk nodig. Hierbij zouden de zorgregio's een scharnierrol kunnen spelen. Alleen blijft het van belang dat de nulde t.e.m. de vierde lijn hierbij betrokken worden, dat er een juiste vertegenwoordiging is en dat de feedback ook effectief landt daar waar het moet om écht in te zetten op welzijn van alle kinderen en jongeren. De regio-afbakening is dan ook van cruciaal belang. Het gaat dan om verschillende thema's per regio die moeten samenvallen. Alleen dan is uitwisseling mogelijk, alleen dan is een juiste organisatie mogelijk. Om lokale samenwerking op de eerste lijn in goede banen te leiden, ontwikkelde de Vlaamse overheid heel wat nieuwe modellen en concepten die op de eerste lijn uitgerold worden. Leer uit de geleerde lessen van o.a. de Huizen van het kind, spreek duidelijke rollen en linken af, begin niet opnieuw van nul. Er is nood aan

afgestemde beleidskaders op Vlaams niveau en wij bepleiten ook een shift van kortlopende projectfinanciering naar structurele middelen.

Tot slot, een zesde voorwaarde: In de praktijk worden muren tussen werkingen vaak al verlaagd of gesloopt, goede organisatie én het juiste beleid kunnen dit verder bewerkstelligen. **Welzijn van kinderen en jongeren wordt voornamelijk vanuit Vlaanderen behartigd, maar ook op Federaal niveau zijn een aantal bevoegdheden die instaan voor het welzijn van kinderen en jongeren en uiteraard speelt de realiteit van een jongere zich af lokaal. We vragen daarom zowel op beleidsmatig vlak als in de praktijk om voldoende samenwerking tussen lokale, Vlaamse en Federale bevoegdheden en actoren te waarborgen.**